

Поняття про однорідні члени речення. Головні і другорядні однорідні члени речення. Спостереження за вживанням речень з однорідними членами в тексті. Кома при однорідних членах речення.

Поєднання однорідних членів за допомогою інтонації, сполучників. Інтонація перелічування та протиставлення.

Складання речень з однорідними членами, поширення їх залежними словами; використання речень з однорідними членами у побудові текстів. Граматичні питання до однорідних членів речення.

Учні повинні знати такий синтаксичний матеріал:

- види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні, спонукальні) та за інтонацією (окличні та неокличні);
- головні і другорядні члени речення;
- звертання;
- однорідні члени речення;
- застосовування у мовленні речення за метою висловлювання та інтонацією.

М. Вашуленко у навчально-методичному посібнику [2] рекомендує методи й прийоми навчання означеної теми, враховуючи комунікативну спрямованість навчання рідної мови.

Таким чином, робота над темою «Речення» у початковій школі проводиться у певній системі та спрямована на формування комунікативної компетентності.

Література

1. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова освіта. — №18. Травень 2011. — С.8-30.
2. Методика навчання української мови у початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів /За наук.ред. М.С.Вашуленка. — К.: Літера ЛТД, 2010. — 364с.

УДК 159.922.73

ЧЕКАН К.В.

БРЕЦКО І. І.

Мукачівський державний університет

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ЯКІ СТИМУЛЮЮТЬ ВИНИКНЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ

У складних трансформаційних умовах нестабільності соціально-політичної обстановки, інфляції, безробіття і вимушеної міграції населення, зниження загального життєвого рівня сімей та інших депресивних суспільно-економічних і духовних індикаторів нашого часу відбувається значне збільшення розмірів соціального сирітства.

Девіантні сім'ї, зокрема пияцтво, наркоманія, аморальність батьків стають визначальними чинниками ускладненого і кризового життєвого шляху знедоленої дитини (М. Алексєєва, Г. Бєвз, Дж. Боулбі, М. Буянов, Я.Гошовський, І. Дубровіна,

Н. Карасьова, М. Лісіна, Г. Лялюк, Н. Максимова, В. Мухіна, Л. Осьмак, А. Прихожан, А. Рuzська, Т. Юферєва та ін.) [2].

У сім'ях, де не надається достатня увага вихованню власних дітей унаслідок надмірної турботи своїми справами, роботою, кар'єрою, теж виникають численні труднощі, які сповільнюють або спотворюють становлення підростаючого покоління (Л. Божович, В. Васютинський, Л.Виговська, Л.Галігузова, Й. Лангмейєр, З. Матейчек та ін.). Окремого наукового статусу набуває проблема дистантних сімей, оскільки економічна депривація стимулює батьків до трудової еміграції, масового і тривалого заробітчанства, що спотворює саму природу сімейної комунікації, істотно ускладнює виховний потенціал та нівелює впливає на особистісне і соціальне становлення дітей. Типовою психоемоційною реакцією на відсутність батьків, повноцінного сімейного спілкування стають розлади й перепади настрою, фрустраційні й тривожні синдроми, сенсорний голод і емоційне вигорання [1].

Можна вичленувати дві основні групи несприятливих соціально-психологічних факторів, які здійснюють деструктивний вплив, викликають порушення у розвитку особистості дитини-сироти і стимулюють виникнення комунікативної депривації та психоемоційне вигорання. Першу групу складають чинники, зумовлені недоліками виховання в колишніх сім'ях (негативна спадковість, безпритульність, бездоглядність, жорстоке ставлення, занедбаність, агресивність і девіантність міжособистісного спілкування тощо), другу групу наповнюють фактори, зумовлені наслідками недосконалої системи виховання в інтернатних закладах (обмеження хронотопу, постійне перебування в закладі закритого типу, регламентація вільного часу режимними моментами і відсутність контактів з довкіллям, звужене коло спілкування і перенасичення ним, комунікативний вакуум, неповноцінне конфліктне спілкування з дорослими через відсутність достатньої кількості персоналу і його велику плінність тощо)[4].

Сімейна депривація зумовлює нестачу міжособистісних взаємин на рівні «батьки-діти», в результаті чого виникає дефіцит спілкування та ненабуваються вкрай важливі перцептивні складові (М. Буянов, Л. Виговська, О. Виноградова, Я. Гошовський, О. Кізь, Г. Лялюк, Л. Осьмак, Л. Рюмшина, М. Шкопоров та ін.). Порушення комунікативної діалогічності, трансформація й викривлення інтеракційних функцій, розбалансованість партнерської взаємодії призводять до появи психічних відхилень у розвитку дитини, породжують відчуття особистісної неповноцінності, негативно впливають на становлення всіх конструктів, тактик і стратегій міжособистісного спілкування.

Пережита в дитинстві депривація спілкування викликає складне переплетення всіх видів депривації (сенсорної, емоційної, когнітивної, економічної), що ускладнено позначається на самосвідомості й на подальшому особистісному розвитку. Через негативний вплив таких мегафакторів, як соціально-економічні трансформації суспільства, що мають типовим проявом трудову міграцію та інші ускладнюючі повномірну комунікацію форми і чинники, виникає ціла низка істотних перепон, що гальмують розвиток комунікативної активності депривованої дитини, яка відчуває вакуум спілкування на найважливішому

соціально-генетичному рівні – на рівні сімейно-родинного комунікативно-перцептивного досвіду [3].

Звичайно, внаслідок перерваної або відсутньої сімейної взаємодії появляються обтяжливі деприваційні фактори, що виступають могутніми комунікативними бар'єрами та заважають міжособистісній перцепції, що несприятливо позначається на самосвідомості дитини, звужуючи та збіднюючи розімкнуті параметри її поліфонічного спілкування із соціумом.

Література

1. Балабанов А. С. Социальное неравенство: факторы углубления депривации. / А. С. Балабанов, Е. С. Балабанова. – Нижний Новгород, 2003. – 182 с.
2. Бевз Г. Вплив деприваційних чинників на психічний розвиток дитини / Г. Бевз, О. Дорошенко // Проблеми загальної та педагогічної психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. Максименка С.Д. – К., 2003. – Т.У, ч.5. – С.25–34.
3. Гошовський Я. Комунікативна депривація у субкультурі блокованого спілкування вихованців закритих установ / Ярослав Гошовський // Психологічні перспективи. – Випуск 8. – 2006. – С.130–137.
4. Улунова Г. Є. Психологічна корекція ускладненого спілкування в учнів шкіл-інтернатів : дис... канд. психол. наук: 19.00.07. «Педагогічна та вікова психологія». / Г.Є.Улунова – К., 2006. – 185 с.

УДК 159.922.7:316.47:316.356.2

ЧЕРЕПАНЯ Н.І.

Мукачівський державний університет

ТИПИ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВІДНОСИН ТА ЇХ ВПЛИВ НА ДИТИНУ

П. Ф. Лесгафт виділив шість позицій батьків стосовно дітей, що впливають на поведінку дитини:

1. Батьки не звертають уваги на дітей, принижують, ігнорують їх. У таких родин діти часто виростають лицемірними, брехливими, у них часто спостерігається невисокий інтелект чи затримка розумового розвитку.

2. Батьки постійно захоплюються своїми дітьми, вважають їх зразком досконалості. Діти найчастіше виростають егоїстичними, поверхневими, самовпевненими.

3. Гармонічні відносини, побудовані на любові і повазі. Діти відрізняються добросердям і глибиною мислення, прагненням до знань.

4. Батьки постійно не задоволені дитиною, критикують і сварять її. Дитина росте дратівливою, емоційно хиткою.

5. Батьки надмірно балують і оберігають дитину. Діти ростуть ледачими, соціально незрілими.

6. Батьки, на позицію яких впливають фінансові труднощі. Їхні діти ростуть з песимістичним відношенням до навколишнього світу. Якщо ж не впливають, то діти спокійні, скромні [2].